

Drama metodą twórczej edukacji

*Słyszałem i zapomniałem,
Widziałem i zapamiętałem,
Zrobiłem i zrozumiałem.*

Konfucjusz

Drama (grec. drao - działał, usiłuję) jest to metoda rozwijania sprawności umysłowej oraz osobistych zainteresowań przez doświadczenie i przeżywanie. Jako metoda pedagogiczna posiada szerokie zastosowanie zarówno o charakterze edukacyjnym, jak i wychowawczym. Służy rozumieniu i interpretacji tekstów literackich, wydarzeń historycznych, sytuacji wychowawczych. Uczy negocjowania, podejmowania decyzji, komunikowania się. Jej zaletą jest to, że może być stosowana bez względu na poziom intelektualny uczestników.

Krystyna Pankowska określa dramę jako „... metodę dydaktyczno-wychowawczą angażującą w działanie ucznia całą jego wiedzę o świecie oraz wykorzystujących: wyobraźnię, emocje, zmysły, intuicje, w celu zdobywania bądź pogłębiania wiedzy o świecie, o sobie, o innych....

Niniejsze zestawienie bibliograficzne zawiera wybór najnowszego piśmiennictwa-wydawnictw zwartych i artykułów z czasopism, ukazujących możliwości dramy w kontekście współczesnej edukacji (pedagogika dramy - teoria i praktyka, techniki dramy, zasady prowadzenia zajęć dramo-wych; wykorzystanie metody dramy w praktyce szkolnej - w edukacji wczesnoszkolnej, czytelniczej i medialnej, regionalnej, lingwistycznej, na lekcjach języka polskiego, historii, religii, chemii, fizyki, matematyki, wychowania fizycznego; drama jako metoda terapii i zastosowanie jej w profilaktyce uzależnień i agresji, programy i scenariusze zajęć dramowych). Adresowana jest do szerokiego grona nauczycieli, wychowawców, bibliotekarzy różnych typów bibliotek oraz instruktorów prowadzących zajęcia teatralne z dziećmi i młodzieżą.

WYDAWNICTWA ZWARTE

1. Baw się i ucz z nami: scenariusze zajęć dramowych dla szkoły podstawowej / Danuta Józwik, Renata Szymonek. - Kielce: „Mac”, 2000.
-48 s.: ii.; 20 cm

2. Drama a wychowanie / Anna Dziedzic. -Wyd. 3. -Warszawa: Wydaw. CODN - Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2000. -118 s.; 24 cm

3. Drama i arteterapia w szkole: programy i scenariusze zajęć / Irena Borecka, Maria Widerow-ska, Joanna Walczak, Ewa Wilamowska. -Wałbrzych: Wydaw. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa, 2005. -204 s.; 25 cm

4. Drama i happening w edukacji przedszkolnej / Maria Królicza. - Kraków: „Impuls”, 2006.-151 s.: ii.; 24 cm

5. Drama jako metoda wspomaganie rozwoju osobowości dziecka w wieku szkolnym / Lucyna Maksymowicz. — Słupsk: Wydaw. Uczelniane PAP, 2002.-150 s.; 25 cm

6. Drama na lekcjach historii / Anna Dziedzic, Wiesława Elżbieta Kozłowska. - Wyd. 2. -Warszawa: Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 1999.
-315,[1]s.:il.,fot, lportr.;21cm

7. Drama na lekcjach języka polskiego i zajęciach wychowawczych w liceum / Wiesława Młynarczyk. -Płock: „Korepetytor” M. Gałczyński, 2001.-70 s.; 23 cm

8. Drama na lekcjach języka polskiego w gimnazjum / Agnieszka Matus, Otylia Wiśniewska. - Płock: „Korepetytor” M. Gałczyński, 2002.-58 s.; tab.; 24 cm

9. Drama w gimnazjum: propozycje lekcji języka polskiego do podręczników Zrozumieć słowo Anity Gis: klasa I i II gimnazjum /Maria Gudro. - Poznań: „Arka”, 2000. - 80 s.; 23 cm

10. Drama w gimnazjum: propozycje lekcji języka polskiego do podręczników Zrozumieć słowo Anity Gis: klasa III gimnazjum / Maria Gudro. -Poznań: „Arka”, 2002. -70 s.; 23 cm

11. Drama w kształceniu pedagogicznym / Teresa Lewandowska-Kidoń. - Lublin: Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2003. -161 s.; 24 cm

12. Drama w kształceniu zintegrowanym / Grażyna Duszyńska [et al.J. — Płock: „Korepetytor” M. Gałczyński, 2001. - 102 s.; faks., fot, rys., tab.; 23 cm

13. Drama w przedszkolu / pod red. Celinę Marszałek. -Legnica: Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 1999.-119, [2] s.; ii.; 21 cm

14. Drama w przekraczaniu granic niepełnosprawności / Krystyna Pankowska, Aneta Madziara, Hanna Jastrzębska-Gzella. - Warszawa: Wydaw. Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej, 2006. - 143 s.; 24 cm

15. Drama w szkolnej edukacji historycznej: opis metody i technik nauczania oraz przykładowe scenariusze lekcji na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum w zakresie edukacji historycznej / Ireneusz Malec. - Toruń: „Bea-Ble-ja”, 2002.-145 s.; ii.; 21 cm

16. Dramowa interpretacja lektur szkolnych: scenariusze zajęć w klasie pierwszej / Barbara Przybylska-Matula [et al.J. - Wyd. 2. -Warszawa: „Nowa Era”, 2005. - 134, [1] s.; rys.; 24 cm

17. Edukacja przez dranie / Krystyna Pankowska. - Warszawa: Wydaw. Szkolne i

Pedagogiczne, 1997. - 118, [2] s.; fot.; 21 cm

18. Inscenizacje na lekcjach matematyki / Teresa Czerkłańska. - Opole: „Nowik”, 1999. -66 s.; rys.; 21 cm

19. Jak uczyć metodami aktywnymi / Irena Dzierzgowska; aut. Maria Kotowska. - Warszawa: „Fraszka Edukacyjna”, 2005. - 56 s.; 21 cm

20. Możliwości i ograniczenia dramy jako metody kształtowania rozumienia pojęć moralnych / Elżbieta Jezierska-Wiejak. - Toruń: Wydaw. Adam Marszałek, cop. 2004. - 229 s.: fot. kolor., rys., tab., wykry.; 24 cm

21. Pedagogika dramy: teoria i praktyka / Krystyna Pankowska. — Warszawa: „Żak”, 2000. — 282 s., [1] s.; 20 cm

22. Pokażę ci świat: ćwiczenia, zabawy, etudy teatralne / wybór i oprac. Maria Schejbal. - Bielsko-Biała: Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki”, 2002. - 83 s.; ii.; 21 cm

23. Proszę pani, czy będzie dziś drama?: scenariusze lekcji języka polskiego w klasach IV-VI / Agnieszka Matus, Otylia Wiśniewska. - Płock: „Korepetytor” M. Gałczyński, 2000. - 75 s.; 24 cm

24. Są takie chwile...: (poradnik) / Jadwiga i Bogdan Lipińscy. -Lublin: Polonijne Centrum Nauczycielskie, 2004. - 103 s.: ii.; 21 cm

25. Spróbujmy inaczej: metody aktywizujące w wychowaniu przedszkolnym / Ryta Fole-jewska, Irena Zarzycka. - Warszawa: Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, cop. 2005. - 80 s.; 24 cm

26. Teatr i edukacja / Anna Dziedzic. — Poznań: „Arka”, 2001.-188 s., [4] s. tabl., [1] k. tabl. kolor, złoż. luz.: ii.; 24 cm

27. Teatr przebudzenia: strategie milowego kroku: praktyczny przewodnik dla instruktorów prowadzących zajęcia teatralne z młodzieżą / Sara Clifford, Anna Herrmann; tł. Renata Van de Logt. — Łódź: „Mała litera”; Warszawa: „Cyklady”, 2003. -261, [3] s.: ii.; 23 cm

28. Teatr —terapia, edukacja, asertywność, twórczość, rozwój: praca zbiorowa /pod red. Mirosława Glinieckiego i Lucyny Maksymowicz. -Słupsk: Słupski Ośrodek Kultury; Koszalin: Teatr „Stop”, 2004. - 196, [1] s.: fot. (w tym kolor.), portr.; 24 cm

29. Techniki dramy w teorii i praktyce: nie tylko dla nauczycieli bibliotekarzy / Mariola Antczak. - Warszawa: „Sukurs”, 2004. - 71 s.: tab.; 24 cm

30. Techniki teatru improwizacji w programach szkoleniowych /Kat Koppett; [przeł. Grzegorz Łuczkiwicz]. - Kraków: Oficyna Ekonomiczna. Oddział Polskich Wydawnictw Profesjonalnych, 2003.-251 s.: ii.; 24 cm

31. Zabawy dramowe w edukacji wczesnoszkolnej /AleksandraMatelska. -Poznań: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli: Oficyna Współczesna, 2001.-111, [1] s.: ii.; 21 cm

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

32. „Baw się bezpiecznie” —scenariusz zajęć dla dzieci 6-letnich z elementami dramy / Jadwiga Kaczmarek // „Wiadomości Przedszkolaka”. -2004, nr 9, s. 12-14

33. Dlaczego glottodrama?/ WiolettaPiegzik// „Języki Obce w Szkole”. - 2001, nr 2, s. 40-44

34. Dobre wychowanie w szkole: przymus kultury czy animacja: propozycja zajęć dramo-wych z młodzieżą/Jan Tatarowicz//„Drama”. -2003, z. 44, s. 12-16

- 35. Drama /** Małgorzata Kuśpit//„Remedium”.
-2003, nr 5, s. 16-17
- 36. Drama na lekcjach języka polskiego w gimnazjum /** Agnieszka Matus, Otylia Wiśniewska. - Płock: „Korepetytor” M. Gałczyński, 2002.-58 s.; tab.; 24 cm
- 37. Drama w gimnazjum: propozycje lekcji języka polskiego do podręczników Zrozumieć słowo Anity Gis: klasa I i II gimnazjum /** Maria Gudro. - Poznań: „Arka”, 2000. - 80 s.; 23 cm
- 38. Drama w gimnazjum: propozycje lekcji języka polskiego do podręczników Zrozumieć słowo Anity Gis: klasa III gimnazjum /** Maria Gudro. -Poznań: „Arka”, 2002. -70 s.; 23 cm
- 39. Drama w kształceniu pedagogicznym /** Teresa Lewandowska-Kidoń. - Lublin: Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2003. -161 s.; 24 cm
- 40. Drama w kształceniu zintegrowanym /** Grażyna Duszyńska [et al.]. — Płock: „Korepetytor” M. Gałczyński, 2001. - 102 s.; faks., fot, rys., tab.; 23 cm
- 41. Drama w przedszkolu /** pod red. Celiny Marszałek. -Legnica: Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 1999.-1 19, [2] s.; ii.; 21 cm
- 42. Drama w przekraczaniu granic niepełnosprawności /** Krystyna Pankowska, Aneta Madziara, Hanna Jastrzębska-Gzella. - Warszawa: Wydaw. Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej, 2006. - 143 s.; 24 cm
- 43. Drama w szkolnej edukacji historycznej: opis metody i technik nauczania oraz przykładowe scenariusze lekcji na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum w zakresie edukacji historycznej /** Ireneusz Malec. - Toruń: „Bea-Ble-ja”, 2002.-145 s.; ii.; 21 cm
- 44. Dramowa interpretacja lektur szkolnych: scenariusze zajęć w klasie pierwszej /** Barbara Przybylska-Matula [et al.]. - Wyd. 2. -Warszawa: „Nowa Era”, 2005. - 134, [1] s.; rys.; 24 cm
- 45. Edukacja przez dranie /** Krystyna Pankowska. - Warszawa: Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 1997. - 118, [2] s.; fot.; 21 cm
- 46. Inscenizacje na lekcjach matematyki /** Teresa Czerkłańska. - Opole: „Nowik”, 1999. -66 s.; rys.; 21 cm
- 47. Jak uczyć metodami aktywnymi /** Irena Dzierzgowska; aut. Maria Kotowska. - Warszawa: „Fraszka Edukacyjna”, 2005. - 56 s.; 21 cm
- 48. Możliwości i ograniczenia dramy jako metody kształtowania rozumienia pojęć moralnych /** Elżbieta Jezierska-Wiejak. - Toruń: Wydaw. Adam Marszałek, cop. 2004. - 229 s.: fot. kolor., rys., tab., wyk.; 24 cm
- 49. Pedagogika dramy: teoria i praktyka /** Krystyna Pankowska. — Warszawa: „Żak”, 2000. — 282 s., [1] s.; 20 cm
- 50. Pokażę ci świat: ćwiczenia, zabawy, etiudy teatralne /** wybór i oprac. Maria Schejbal. - Bielsko-Biała: Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki”, 2002. - 83 s.; ii.; 21 cm
- 51. Proszę pani, czy będzie dziś drama?: scenariusze lekcji języka polskiego w klasach IV-VI /**Agnieszka Matus, Otylia Wiśniewska. - Płock: „Korepetytor” M. Gałczyński, 2000. - 75 s.; 24 cm
- 52. Są takie chwile...: (poradnik) /**Jadwiga i Bogdan Lipińscy. -Lublin: Polonijne Centrum Nauczycielskie, 2004. - 103 s.: ii.; 21 cm

- 53. Spróbujmy inaczej: metody aktywizujące w wychowaniu przedszkolnym** / Ryta Fole-jewska, Irena Zarzycka. - Warszawa: Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, cop. 2005. - 80 s.; 24 cm
- 54. Teatr i edukacja** / Anna Dziedzic. — Poznań: „Arka”, 2001.-188 s., [4] s. tabl., [1] k. tabl. kolor, złóż. luz.: ii.; 24 cm
- 55. Teatr przebudzenia: strategie milowego kroku: praktyczny przewodnik dla instruktorów prowadzących zajęcia teatralne z młodzieżą** / Sara Clifford, Anna Herrmann; tł. Renata Van de Logt. — Łódź: „Mała litera”; Warszawa: „Cyklady”, 2003. -261, [3] s.: ii.; 23 cm
- 56. Teatr —terapia, edukacja, asertywność, twórczość, rozwój: praca zbiorowa /pod red. Mirosława Glinieckiego i Lucyny Maksymowicz.** -Słupsk: Słupski Ośrodek Kultury; Koszalin: Teatr „Stop”, 2004. - 196, [1] s.: fot. (w tym kolor.), portr.; 24 cm
- 57. Techniki dramy w teorii i praktyce: nie tylko dla nauczycieli bibliotekarzy /** Mariola Antczak. - Warszawa: „Sukurs”, 2004. - 71 s.: tab.; 24 cm
- 58. Techniki teatru improwizacji w programach szkoleniowych /Kat Koppett; [przeł. Grzegorz Łuczkiwicz].** - Kraków: Oficyna Ekonomiczna. Oddział Polskich Wydawnictw Profesjonalnych, 2003.-251 s.: ii.; 24 cm
- 59. Zabawy dramowe w edukacji wczesnoszkolnej /Aleksandra Matelska.** -Poznań: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli: Oficyna Współczesna, 2001.-111, [1] s.: ii.; 21 cm
- ARTYKUŁY Z CZASOPISM**
- 60. „Baw się bezpiecznie” —scenariusz zajęć dla dzieci 6-letnich z elementami dramy /** Jadwiga Kaczmarek // „Wiadomości Przedszkolaka”. -2004, nr 9, s. 12-14
- 61. Dlaczego glottodrama?/ WiolettaPiegzik// „Języki Obce w Szkole”.** - 2001, nr 2, s. 40-44
- 62. Dobre wychowanie w szkole: przymus kultury czy animacja: propozycja zajęć dramo-wych z młodzieżą/Jan Tatarowicz//„Drama”.** -2003, z. 44, s. 12-16
- 3 5. Dram a / Małgorzata Kuśpit//„Remedium”.** -2003, nr 5, s. 16-17
- 63. Ku autokreacji poprzezdramę/Lucyna Maksymowicz.** — Bibliogr. Streszcz. w jęz. ang. // „Edukacja”. -2004, nr 1, s. 33-44
- 64. Lekcje chemii w formie dramy / Danuta Babczonek-Wróbel // „Chemia w Szkole”.** - 1999, nr 5, s. 282-283
- 65. Metoda dramy a poczucie podmiotowości uczniów klas pierwszych III i XI Liceum Ogólnokształcącego w Kielcach / Marek Świeca, Agnieszka Zegadło // „Kieleckie Studia Pedagogiczne i Psychologiczne”.** -T. 13 (2000), s. 89-99
- 66. Metoda dramy w nauce komunikacji / Maria Gudro-Puischel // „Język Polski w Szkole dla klas IV-VI”.** - 2006/2007, nr 2, s. 15-22
- 67. Metody aktywizujące jako sposób modelowania zachowań prozdrowotnych ucznia / Zofia Kubińska, Jolanta Danielewicz // „Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne”.** - 2003, nr 2, s. 17-20
- 68. Metody aktywne w pedagogicznym kształceniu studentów - drama / Krystyna Dymek-Balcerek // „Prace Naukowe. Pedagogika / Politechnika Radomska im. Kazimierza Pułaskiego”.** -2004, nr 1, s. 121-124
- 69. Metody dramowe sposobem aktywizacji w katechezie / Ewa Pajestka.** - Bibliogr. //

„Zeszyty Formacji Katechetów”. - 2004, nr 2, s. 58-63

70. Metody gier dydaktycznych a techniki dramowe / Kamila Witerska. - Streszcz. w jęz. ang. // „Zeszyty Naukowe”. Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, Ser. 2 - z. 4. -(2003), s. 65-70

71. Możliwości dramy w kontekście nowych zadań współczesnej edukacji / Krystyna Pan-kowska. - Streszcz. w jęz. ang. // „Zeszyty Naukowe / Wyższa Szkoła Suwalsko-Mazurska w Suwałkach”. - nr 6. - (2002), s. 81 -90

72. Nie tylko o reklamie w dramie: techniki dramowe na zajęciach edukacji czytelnicy i medialnej / Anna Żarów // „Biblioteka w Szkole”.-2002, nr 3, s. 18-19

73. Polacy i Niemcy obok siebie: (scenariusz lekcji przeprowadzonej metodą dramy w liceum)/Alina Rzepecka//„Wiadomości Historyczne”. - 2002, nr 2, s. 79-82

74. Polskie źródła współczesnej dramy edukacyjnej / Dorota Ciechanowska // „Toruńskie Studia Dydaktyczne” nr 15. - (2000), s. 218-221; nr 17 (2001), s. 109-112

75. Powiedzcie, gdzie szukać pomocy: scenariusz zajęć / Iwona Ambroziak, Ewa Piwczyk // „Biblioteka w Szkole”. -2002, nr 4, s. 11-12

76. Przewodnik po dramie / Halina Machulska //„Drama”. -2003, z. 44, s. 5-11

77. Refleksje o dramie /Anna Woś // „Nowy Biuletyn Szkolny” (Opole). - 2004, nr 5, s. 6-7

78. Rola dramy w twórczej, przyspieszonej edukacji lingwistycznej / Alicja Gałązka //„Cho-wanna”. -2002, t. 2, s. 70-86

79. Scenki na powtórzenie/ Ewa Królczyk // „Fizyka w Szkole”. -2003, nr 3, s. 166-168

80. Słowiańskie ślady (z drama w tle) /Anna Dziedzic//„Drama”.-2006, z. 52, s. 19-20

81. Techniki dramowe na lekcjach języka polskiego w gimnazjum / Karina Borowiec // „Język Polski w Szkole - Gimnazjum”. - 2001/2002, nr 4, s. 36-48

82. Terapia drama / Monika Just // „Życie Szkoły”.-2004, nr 2, s. 21-26

83. Tworzenie programu wychowawczego szkoły - udział dramy /Anna Bargielska // „Drama”. - 1999, z. 29, s. 7-13

84. Uczymy się zasad ruchu drogowego: (zajęcia zintegrowane metodą dramy) / Marzanna Skonieczna//„Drama”. -2002, z. 38, s. 20-22

85. Umysł jako szafa grająca: rzeczywistość i fikcja dramy / John Somers; tł. z ang. Kaja Króli-kowska// „Opieka, Wychowanie, Terapia”. -2003, nr 4, s. 17-21

86. Wejść w rolę...: koncepcja wykorzystania dramy w praktyce szkolnej / Ewa Fritzkowska// „Język Polski w Liceum”. - 2003/2004 nr 1, s. 42-48

98. Wędrówki z drama-po wspólnej Europie / Alicja Pruszkowska // „Drama”. - 2006, z. 52, s. 3-4

87. Wykorzystanie ćwiczeń dramowych w nauczaniu wczesnoszkolnym / Grażyna Łebecka, Lilianna Mańka//„Życie Szkoły”. -2000, nr 8, s. 492-496

88. Wykorzystanie dramy/Teresa Cyran, Lidia Łukasik // „Życie Szkoły”. - 2002, nr 7, s. 423-425

89. Wykorzystanie dramy w edukacji wczesnoszkolnej / Kamila Witerska. - Streszcz. w jęz. ang. // „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej” (Łódź). - 2002, nr 3, s. 85-96

90. Zasady prowadzenia zajęć dramowych / Halina Machulska // „Drama”. - 2006, z. 50, s. 15-20

91. Znaczenie dramy dla rozwoju wyobraźni dziecka / Marek Świeca // „Nauczanie

Początkowe". - 2006/2007, nr 3, s. 60-64

92. Znaczenie dramy i swobodnego tekstu w profilaktyce uzależnień i agresji / Bożena Koperny // „Życie Szkoły”. - 2001, nr 1, s. 30-31

Autorka bibliografii: ELŻBIETA TROJAN nauczyciel bibliotekarz w PBW w Opolu